

PSICODIAGNÒSTIC INFANTIL

Prof.: Carme Costas. Curs 1987-88

3. L'avaluació psicològica del nen de 2 a 5 anys.

3.1. Principals característiques evolutives del nen d'aquestes edats.

Objectiu de l'assignatura: Capacitar l'alumne per a les funcions d'avaluació psicològica i orientació terapèutica infantil, bàsicament en el camp de la psicologia clínica. Es parteix d'una perspectiva evolutiva de l'infant.

PROGRAMA

1. Aspectes generals.

1.1. Concepte d'avaluació en l'àmbit de la psicologia clínica infantil.

1.2. Estructuració del procés d'avaluació psicològica:

- a) Recollida de la informació; elaboració de l'anamnesi i de les hipòtesis prèvies.
- b) Exploració.
- c) Anàlisi i valoració de totes les dades.
- d) Comunicació de les conclusions: preparació i elaboració de l'informe d'acord amb el destinatari.

2. L'avaluació psicològica a la primera infància (0 a 2 anys).

- 2.1. El període neonatal: delimitació.- Característiques generals del nadó.- Exàmens del recent nascut: la puntuació d'Apgar; l'exploració pediàtrica i neurològica.
- 2.2. El comportament neonatal: antecedents històrics.- Tècniques d'avaluació.- L'Escala de Brazelton.- Signes d'alarme en l'examen psicològic del nadó.
- 2.3. Característiques evolutives del nen de 30 dies a 2 anys: Desenvolupament cognoscitiu.- Comunicació i llenguatge.- Desenvolupament emocional i social.
- 2.4. Tècniques d'avaluació: escales de desenvolupament basades en la teoria d'A.Gesell.- Anàlisis de perfils.- Proves basades en la teoria de J. Piaget.

3. L'avaluació psicològica del nen de 2 a 5 anys.

3.3. El llenguatge. Evolució i factors que hi intervenen.- Estudi i valoració de les tècniques d'avaluació del llenguatge.- Orientacions terapèutiques.

3.4. La motricitat global i fina. Principals aspectes evolutius.- Detecció d'alteracions mitjançant els tests motrius.

3.5. L'expressió gràfica. Evolució i factors que hi intervenen.- El dibuix com a recurs o tècnica d'avaluació en aquesta etapa.

3.6. La personalitat. Característiques evolutives.- Tècniques d'avaluació.- El Temperament. Concepte.- Qüestionaris d'avaluació del temperament.

4. Avaluació psicològica de l'infant des dels 6 anys fins a l'inici de l'adolescència.

- 4.1. Principals característiques evolutives de les diferents edats.
- 4.2. Dificultats d'aprenentatge i problemes de rendiment del nen en plena etapa escolar. Detecció de les causes.

4.2.1. Avaluació de la capacitat cognoscitiva.- Anàlisis de perfils del W.I.S.C. segons la tècnica de Kaufman.- Estudi i valoració d'altres tècniques complementàries.

4.2.2. Predomini lateral. Bases anatòmiques.- Evolució.- Principals trastorns de la lateralitat.- Tècniques d'avaluació.- Orientacions terapèutiques.

- 2.5. Programes d'intervenció precoç basats en els models conductual, neuropsicològic i piagetiana respectivament.

4.2.3. El sentit de la direccionalitat. Desenvolupament de la noció D-E.- Estudi de les funcions implicades.- Tècniques d'avaluació.

4.2.4. La grafo-percepció. Estudi de les funcions implícades.- Valoració clínica de les tècniques més adequades per a la seva avaluació.

4.2.5. Avaluació de la motricitat. Els tests motrius.

4.3. L'avaluació psicològica en els diferents nivells de deficiència mental. Concepte i definició de deficiència mental.- Clasificació: Concepte de potencial d'aprenentatge.- Tècniques d'avaluació del potencial d'aprenentatge.- Altres tècniques d'avaluació.- Determinació del nivell mental en deficientes sensorials.

4.4. La personalitat. Característiques evolutives.- Estudi i valoració de diferents tècniques per a l'avaluació de la personalitat.

- Cadascun d'aquests apartats estarà il·lustrat amb casos pràctics.

PSICODIAGNÒSTIC INFANTIL

BIBLIOGRAFIA

- Bourges, S. (1980). Tests para el psicodiagnóstico infantil. (Elección e interpretación de las pruebas). Madrid: Cincel-Kapelusz.
- Brazelton, T.B. (1984). Neonatal Behavioral Assessment Scale (2ª edició). Clinics in Developmental Medicine. Núm. 88. London: S.I.M.P. Blackwell; Philadelphia: Lippincott.
- Brunet, O. i Lézine, I. (1985). El desarrollo psicológico de la Primera infancia. Madrid: Visor Libros.
- Burns, R.C. i Kaufman, S.H. (1978). Los dibujos kinéticos de la familia como técnica psicodiagnóstica. Buenos Aires: Paidós.
- Cabrera, M.C. i Sánchez Palacios, C. (1982). Estimulación precoz: un enfoque práctico. (2ª edició). Madrid: Siglo XXI.
- Caldwell, B.M. i Stedman, D.J. (1983). Educación de niños incapacitados. México: Trillas.
- Cruickshank, W.M. (1982). El niño con daño cerebral (2ª edició). México: Trillas.
- Di Leo, J.H. (1974). El dibujo y el diagnóstico psicológico del niño normal y anormal de 1 a 6 años. Buenos Aires: Paidós.
- Di Leo, J.H. (1978). Los dibujos de los niños como ayuda diagnóstica. Buenos Aires: Paidós.
- Fernández Ballesteros, R. (1980). Psicodiagnóstico. Concepto y Metodología. Madrid: Cincel-Kapelusz.
- Fernández Ballesteros, R. i Carrobles, J.A.I. (Eds.). (1983). Evaluación conductual. (2ª edició). Madrid: Pirámide.
- Hanson, M.J. (1979). Programa de intervención temprana para niños mongólicos. San Sebastián: Servicio Internacional de Información sobre Subnormales.
- Illingworth, R.S. (1983). El desarrollo infantil en sus primeras etapas. Normal y patológico. Barcelona: Editorial Médica y Técnica.